

URZĄD STATYSTYCZNY WE WROCŁAWIU

Kontakt: tel. (071) 37-16-300 e-mail: sekretariat@stat.gov.pl

Internet: www.stat.gov.pl/urzedz/wroclaw

INFORMACJA SYGNALNA nr 5/2006

WIOSENNA OCENA STANU UPRAW ROLNYCH I OGRODNICZYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2006 r.

Wrocław, czerwiec 2006 r.

Informacja zawiera wyniki wiosennej oceny stanu upraw przeprowadzonej w I połowie maja 2006 r.

Oceny dokonano na podstawie:

- ekspertyz rzeczoznawców gminnych i wojewódzkich GUS opracowanych na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- wyników badań stanu upraw w gospodarstwach państwowych, spółdzielczych i spółkach.

Wiosenna ocena stanu upraw obejmuje szacunek powierzchni zasiewów głównych upraw rolnych, ocenę stanu zasiewów oraz szacunek strat zimowych i wiosennych.

Wstępnie szacuje się, że w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi będzie nieco niższa od ubiegłorocznej i wyniesie około 473,3 tys. ha. Zbliżona do ubiegłorocznej będzie powierzchnia uprawy buraków cukrowych, a powierzchnia uprawy rzepaku będzie większa o około 6%.

Stan zasiewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w połowie maja był nieco gorszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, a zbóż jarych był zbliżony lub również nieznacznie gorszy. Straty w powierzchni zasiewów zbóż ozimych w bieżącym roku były wyższe niż w roku ubiegłym. Największe straty odnotowano w zasiewach jęczmienia ozimego (straty większe o 1,5 pkt) oraz pszenicy i żyta (straty większe o 0,8 pkt). Wyższe o 0,6 pkt były również straty w uprawach pszenżyta i rzepaku ozimego.

Wznowienie wegetacji było opóźnione o około 3 tygodnie w porównaniu do optymalnych terminów agrotechnicznych. Kwitnienie drzew i krzewów owocowych na przeważającym obszarze kraju było opóźnione i rozpoczęło się dopiero w III dekadzie kwietnia.

W związku z opóźnioną wiosną również siewy warzyw gruntowych zostały opóźnione, ale wschody były na ogół dobre i wyrównane.

1. Warunki agrometeorologiczne

Już jesienią 2005 r. stan upraw ozimych był znacznie gorszy w porównaniu do roku poprzedniego, głównie z powodu długo utrzymującej się suszy glebowej. Suma opadów jesienią nie osiągnęła nawet połowy normy.

W grudniu temperatura spadła poniżej 0°C i przemiennie występowały opady deszczu i śniegu. Pod koniec miesiąca warstwa śniegu miała około 20 cm i oziminy były dostatecznie chronione przed mrozem. Podobna pogoda utrzymywała się do połowy stycznia. Później nastąpiła krótkotrwała odwilż, po czym temperatura spadła poniżej -25°C tworząc lodową skorupę na roślinach. W lutym temperatury były na przemian dodatnie i ujemne, z okresowymi spadkami do -20°C. Marzec obfitował w częste opady śniegu, a ujemne temperatury utrzymywały się do III dekadzie miesiąca. Ocieplenie i częste opady deszczu pod koniec marca przyczyniły się do szybkiego topnienia śniegu, co powodowało lokalnie występowanie powodzi i podtopień pól.

Zmienna pogoda w okresie zimy, a zwłaszcza nagłe spadki temperatury poniżej -25°C w styczniu i lutym po okresach odwilży były niekorzystne dla zimujących upraw. Dotyczyło to zwłaszcza rejonów nizinnych województwa, ponieważ w rejonach podgórskich śnieg utrzymywał się od grudnia do końca marca i tam oziminy nie były narażone na wymarznącie.

Na terenie województwa dolnośląskiego wegetacja ruszyła w I dekadzie kwietnia, a do pierwszych prac polowych rolnicy przystąpili dopiero w połowie kwietnia. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby zabezpieczało potrzeby wodne roślin. Warunki pogodowe w kwietniu były zmienne. Po ociepleniu w pierwszych dniach miesiąca wystąpiły kilkudniowe przymrozki, ale już od II dekadzie temperatura stopniowo wzrastała, a w III dekadzie dochodziła do 20-25°C, co sprzyjało wykonywaniu prac polowych oraz wzrostowi i rozwojowi roślin.

Zaawansowanie wegetacji w okresie wczesnej wiosny było opóźnione o około 3 tygodnie w porównaniu do terminów agrotechnicznych oraz o 2 tygodnie w porównaniu do późnej ubiegłorocznej wiosny.

Siewy zbóż jarych powszechnie wykonywano w II i III dekadzie kwietnia, a w rejonach podgórskich zakończono je dopiero w I dekadzie maja. Również od połowy kwietnia przystąpiono do siewu buraków cukrowych, kukurydzy i wysadzania ziemniaków.

Kwitnienie drzew i krzewów owocowych było późniejsze w porównaniu do roku ubiegłego o około 2 tygodnie. Morele, brzoskwinie, wczesne wiśnie i wczesne czereśnie zakwitły w III dekadzie kwietnia, a jabłonie i truskawki w I dekadzie maja. Z uwagi na umiarkowane temperatury w maju kwitnienie trwało długo, ale warunki kwitnienia nie były najlepsze z powodu częstych opadów.

Tabl. 1. Temperatury powietrza i opady w okresie od jesieni 2005 r. do wiosny 2006 r.

Wyszczególnienie	Temperatura powietrza °C		Opady	
	średnia miesięczna	Odchylenie średniej miesięcznej od normy ^a	suma miesięcznych opadów w mm	% normy ^a
JESIEŃ				
Wrzesień.....	15,5	+2,1	22,4	47
Październik.....	10,1	+1,2	3,0	8
Listopad.....	3,1	-0,8	20,8	48
ZIMA				
Grudzień.....	0,6	+0,4	84,3	243
Styczeń.....	-5,9	-4,1	24,0	86
Luty.....	-1,9	-1,4	35,2	135

^a Jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000.

Źródło: Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział we Wrocławiu

Tabl. 1. Temperatury powietrza i opady w okresie od jesieni 2005 r. do wiosny 2006 r. (dok.)

Wyszczególnienie	Temperatura powietrza ⁰ C		Opady	
	średnia miesięczna	odchylenie średniej miesięcznej od normy ^a	suma miesięcznych opadów w mm	% normy ^a
WIOSNA				
Marzec.....	0,7	-2,5	23,9	92
Kwiecień	9,7	+1,7	46,5	119

^a Jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000.

Ź r ó ł o: Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział we Wrocławiu

2. Ocena stanu upraw rolnych

Zasiewy ozime

Stan zasiewów upraw ozimych w połowie maja br. był gorszy niż przed rokiem. Jesienią 2005 r., z powodu przedłużających się zniw i niedostatecznej wilgotności gleby, wykonano zasiewy na powierzchni mniejszej niż w roku poprzednim i z pewnym opóźnieniem w porównaniu do optymalnych terminów agrotechnicznych.

W okresie zimy 2005/2006 zwłaszcza w styczniu i lutym okresowo występowały niekorzystne warunki dla zimowania roślin. Notowane w drugiej połowie stycznia duże spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, dochodzące miejscami nawet do -28°C, przy niedostatecznej pokrywie śnieżnej w nizinnej części województwa spowodowały przemarznięcia upraw ozimych. Natomiast w rejonach podgórskich większe straty zanotowano z powodu długotrwałego zalegania grubej warstwy śniegu, powodującej lokalnie wyprzenia upraw i występowanie pleśni śniegowej.

Przebieg pogody w marcu nie stwarzał na ogół zagrożenia dla zimujących roślin. Pomimo występujących wówczas znacznych spadków temperatury powietrza, dzięki zalegającej pokrywie śnieżnej, nie nastąpiło nadmierne wychłodzenie gleby. W trzeciej dekadzie marca wzrost temperatury powietrza i gleby przyczynił się do topnienia dużych mas śniegu i rozmarzania ornej warstwy gruntu. Wegetacja ruszyła dopiero w I dekadzie kwietnia, ale nadmierne uwilgotnienie gleby uniemożliwiało rozpoczęcie prac polowych. Do pierwszych prac polowych (między innymi nawożenia) przystąpiono dopiero w połowie kwietnia.

Tabl. 2. Ocena stanu upraw ozimych i trwałych użytków zielonych w stopniach kwalifikacyjnych

Uprawy	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	w stopniach kwalifikacyjnych ^a					
Pszenica.....	3,6	3,6	3,0	3,8	3,6	3,4
Żyto	3,7	3,7	3,3	3,7	3,7	3,4
Jęczmień.....	3,2	3,4	2,9	3,7	3,6	3,3
Pszenżyto	3,6	3,6	3,3	3,8	3,6	3,4
Rzepak.....	3,6	3,4	2,7	3,7	3,5	3,3
Koniczyna	3,6	3,6	3,3	3,6	3,6	3,4
Łąki	3,2	3,1	3,0	3,2	3,2	3,1
Pastwiska.....	3,0	3,0	2,8	2,9	3,1	2,9

^a Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

Zasiewy jare

Siewy zbóż jarych rozpoczęto dopiero w połowie kwietnia i zakończono do końca miesiąca, jedynie w rejonach podgórskich prace te przeciągnęły się do I dekady maja. Korzystny układ warunków termiczno-wilgotnościowych w tym okresie sprzyjał dobrym i wyrównanym wschodom i w połowie maja stan zasiewów upraw jarych był podobny jak w roku ubiegłym.

Do siewów *buraków cukrowych* i sadzenia *ziemniaków* przystąpiono od II połowy kwietnia.

Wstępnie szacuje się, że zbóż podstawowych jarych łącznie z mieszankami zbożowymi jarymi zasiano około 154,4 tys. ha, tj. o ok. 3,6% więcej niż wynosiła powierzchnia w 2005 r.

Powierzchnię zbóż podstawowych ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi ocenia się na około 318,8 ha, tj. o 2,3% mniej od powierzchni ubiegłorocznej. Ocenia się, że w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się powierzchnia uprawy pszenicy ozimej, a zmniejszyła się powierzchnia uprawy żyta, jęczmienia ozimego, pszenżyta ozimego i mieszanek zbożowych ozimych.

Łączną powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na 473,3 tys. ha.

Ocenia się, że powierzchnia uprawy buraków cukrowych będzie zbliżona do ubiegłorocznej i wyniesie około 27 tys. ha, a powierzchnia uprawy rzepaku będzie większa od ubiegłorocznej i wyniesie około 72 tys. ha.

Tabl. 3. Ocena stanu upraw jarych w stopniach kwalifikacyjnych

Uprawy	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	w stopniach kwalifikacyjnych ^a					
Pszenica.....	3,4	3,5	3,3	3,5	3,5	3,4
Jęczmień.....	3,3	3,5	3,3	3,5	3,4	3,4
Owies.....	3,4	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4
Pszenżyto	3,2	3,5	3,2	3,3	3,5	3,5
Mieszanki zbożowe.....	3,2	3,6	3,3	3,4	3,3	3,2
Rzepak.....	3,1	3,5	3,1	3,5	3,0	3,2

^a Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

Użytki zielone i plantacje koniczyny

W bieżącym roku z powodu opóźnienia ruszenia wegetacji w okresie przedwiośnia i wczesnej wiosny warunki wegetacji roślinności łąkowo-pastwiskowej nie były korzystne. Stan łąk trwałych oceniono na 3,1 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta jest o 0,2 stopnia niższa od ubiegłorocznej.

Stan *pastwisk* oceniono na 2,9 stopnia kwalifikacyjnego, a ocena ta jest niższa o 0,2 stopnia.

Plantacje *koniczyny* w czystym siewie i w mieszankach z trawami oceniono na 3,4 stopnia i jest to ocena niższa o 0,2 stopnia od oceny ubiegłorocznej.

3. Ocena wielkości strat w uprawach ozimych

Warunki zimowania upraw ozimych były przeciętne, a straty w powierzchni były większe niż przed rokiem.

Szacuje się, że do połowy maja zaorano lub zakwalifikowano do zaorania łącznie około 3,9 tys. ha, tj. 1,0% powierzchni zasianej zbóż ozimych (w roku 2005 – 0,4 tys. ha, tj. 0,1%), w tym około 2,2 tys. ha pszenicy ozimej (w 2005 r. – 0,2 tys. ha), żyta 0,4 tys. ha (w 2005 r. – poniżej 0,1 tys. ha), jęczmienia ozimego ok. 0,3 tys. ha (w 2005 r. – 0,1 tys. ha), pszenżyta ozimego 0,2 tys. ha (w 2005 r. – 0,1 tys. ha).

Powierzchnię rzepaku i rzepiku zaoraną i zakwalifikowaną do zaorania szacuje się na około 1,4 tys. ha, tj. 1,7% powierzchni zasianej (w 2005 r. – 0,7 tys. ha).

Jako główne przyczyny zaorywania plantacji upraw ozimych podawano w bieżącym roku straty spowodowane uszkodzeniami mrozowymi, wymoknięciami roślin na skutek utrzymywania się na polach zastoisk wody i podtopieniami pól, wyprzeniami, a także małą obsadą roślin.

Tabl. 4. Wielkość strat w uprawach ozimych

Uprawy	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	w % ogólnej powierzchni danej uprawy					
Zboża ozime	0,4	0,4	4,7	0,1	0,1	1,0
Pszenica	0,4	0,3	5,0	0,1	0,1	0,9
Żyto	0,2	0,5	0,3	0,2	0,1	0,9
Jęczmień	0,8	1,4	16,0	0,3	0,4	1,9
Pszenżyto	0,3	0,4	1,7	0,3	0,7	1,3
Mieszanki zbóż	.	-	3,7	0,2	0,3	0,4
Rzepak i rzepik	6,4	8,2	26,3	1,2	1,1	1,7
Koniczyna	0,1	0,1	0,8	0,3	0,5	1,0
Poplony ozime	3,8	6,3	4,0	5,9	3,6	1,0

4. Ocena stanu upraw ogrodnich

Mimo występowania okresowo silnych mrozów w czasie zimy 2005/2006, uszkodzenia upraw sadowniczych na terenie województwa dolnośląskiego nie były duże. Głównie morele i brzoskwinie, zarówno nowo nasadzone jak i starsze w niektórych rejonach województwa wymarły lub zostały znacznie uszkodzone. Kwitnienie roślin sadowniczych było opóźnione i przebiegało w zmiennych warunkach meteorologicznych. Częste opady deszczu wpłynęły niekorzystnie na kwitnienie i zapylenie roślin sadowniczych.

Niewielkie uszkodzenia plantacji truskawek wynikają głównie z wymarzeń oraz z powodu lokalnych podtopień pól powstałych w czasie wiosennych roztopów.

Według oceny rzeczoznawców, powierzchnia uprawy truskawek w bieżącym roku jest podobna jak w roku ubiegłym. Kwitnienie truskawek rozpoczęło się w I dekadzie maja, trwało długo i było na ogół obfite. Z powodu opóźnionej wiosny najwcześniejsze siewy i wysadzanie warzyw rozpoczęto w II dekadzie kwietnia, a powszechnie dopiero w III dekadzie. Dostateczna wilgotność gleby i umiarkowane temperatury oraz brak przymrozków w maju sprzyjały dobrym i wyrównanym wschodom.

5. Straty w przechowywanych ziemniokach

Do przechowywania w okresie zimy 2005/2006 przeznaczono 432,6 tys. ton ziemniaków, tj. 69,6% zbiorów z 2005 r. (w roku poprzednim 70,8%). Straty w przechowywanych ziemniakach szacuje się na 13,0% ogólnej masy przeznaczonej do przechowywania i jest to na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Tabl. 5. Wielkość strat w przechowywanych ziemniokach

Uprawy	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	w % zbioru przeznaczonego do przechowywania					
Ziemniaki	17	12	15	13	12	13
Kapusta.....	22	21	20	20	20	20
Cebula.....	20	18	17	18	19	19
Marchew jadalna	18	17	17	15	16	17
Buraki ćwikłowe	17	14	15	15	16	16
Pietruszka	18	16	17	17	18	18
Selery.....	19	17	17	17	18	18
Pory	16	17	17	15	15	15
Jabłka.....	17	16	16	18	18	18

Mimo mroźnej zimy, straty w przechowywanych warzywach były zbliżone do ubiegłorocznych i wahały się od 15% ogólnej masy przechowywanych porów do 20% dla kapusty. Straty w przechowywanych jabłkach wyniosły około 18%.

Sprzedaż publikacji US I GUS prowadzi Punkt Sprzedaży Urzędu (parter) oraz Oddziały w:

- Jeleniej Górze, ul. 1 Maja 1,
- Legnicy, ul. Jaworzyńska 65,
- Wałbrzychu, ul. Mickiewicza 14.

Urząd Statystyczny w INTERNECIE
www.stat.gov.pl/urzedu/wroc